

Sosiaalipalveluiden avoimen sopimusjärjestelyn mallin julkaisuwebinaari

Meri Pistokoski

Antti Tuukkanen

26.5.2021

Webinaarin sisältö

- **Sote-palveluiden hankinnat -kehittäjäryhmän tausta ja työskentely (10-15 min)**
  - Menti-kyselyn vastausten koonti
- **Avoimen sopimusjärjestelyn mallin esittely (40-45 min)**
  - Menti-kysely ja keskustelu
- **Kokemukset mallin pilotoinnista (20-30 min)**
  - Meri-Lappi
  - Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymä
    - Keskustelu

Huom! Tilaisuus tallennetaan ja tallenne on saatavilla Keinon verkkosivuilla noin kaksi viikkoa webinaarin jälkeen, minkä jälkeen se poistetaan verkosta.

Kysymyksiä voi esittää esityksen aikana chatissa tai esityksen jälkeen nostamalla käden Teamsissa.

Sote-palveluiden hankinnat - kehittäjäryhmän tausta ja työskentely

Sote-palveluiden hankinnat -kehittäjäryhmän tausta ja työskentely 1/2

Tausta

- Sote-palveluita hankitaan usein EU-kynnysarvot ylittävien tavara- ja palveluhankintojen menettelyillä
- Sopimukset harvoin hallussa ja aktiivisessa käytössä

Tavoite

- Laaditaan hankinta- ja sopimusmalli, jolla mahdollistetaan
  - Tarkoituksenmukaiset, kehittyvät ja laadukkaat palvelut
  - Palveluiden hankkiminen joustavalla hankintaan sopivalla menettelyllä
  - Sopimusten rooli johtamisen välineinä ja työkaluina

Sote-palveluiden hankinnat -kehittäjäryhmän tausta ja työskentely 2/2

Kehittäjäryhmän työskentely

- 2019
  - Kehittäjäryhmä perustettiin keväällä 2019
  - Toimintatapana oli avoimen sopimusjärjestelyn mallin asiakirjojen kommentointi ja kehittäminen kehittäjäryhmän tapaamisissa, kirjallisin palauttein ja sidosryhmätapaamisissa sekä ulkoisten asiantuntijoiden avulla
  - Laadittiin ns. pilotointiversio mallista
- 2020
  - Mallin pilotointi kehittäjäryhmän osallistujien kahdessa kilpailutuksessa
- 2021
  - Mallin viimeistely pilottien kokemusten perusteella ja mallin julkaiseminen Keinon verkkosivuilla 26.5.2021
- Kehittäjäryhmän toiminnan tavoitteet on saavutettu, joten kehittäjäryhmän toiminta päättyy.

Mentimeter

www.menti.com ja koodi 48 26 17 3
tai [www.menti.com/z5r3z6bi2f](https://www.menti.com/join/z5r3z6bi2f)

Avoimen sopimusjärjestelyn mallin esittely

Avoimen sopimusjärjestelyn kulku

Avoimen sopimusjärjestelyn valmistelu

Strategiset
tavoitteet ja
hankintatarpeiden
selvittäminen

Markkinakartoitus
ja sidosryhmien
osallistaminen

Tarjouspyynnön
laatiminen

Perustamisvaihe

Perustamisvaiheen
kilpailutus

Tarjousten käsittely
ja hankintapäätös

Hankintasopimusten
viimeistely ja
allekirjoittaminen

Sopimuskausi

Palveluntuottajarekisterin
muodostaminen

Asiakaskohtaisten
palvelusopimusten
tekeminen

Palveluiden tuottaminen
ja palautteen kerääminen

Palveluiden sisällön
kehittäminen yhteistyössä
ja uusien vaatimusten
määrittely

Markkinakartoitus ja
sidosryhmien kuuleminen

Avaamisvaihe

Avoimen sopimus-
järjestelyn avaaminen

Uudet tarjoajat ja
aiemmat
palveluntuottajat voivat
jättää tarjouksen

Tarjousten käsittely ja
hankintapäätös

Uusien palveluntuottajien
kanssa tehdään
hankintasopimukset ja
vanhojen
hankintasopimuksia
päivitetään tarvittaessa

Palveluntuottajarekisteri
päivitetään

Mentimeter

www.menti.com ja koodi 48 26 17 3
tai [www.menti.com/z5r3z6bi2f](https://www.menti.com/join/z5r3z6bi2f)

Kokemukset mallin pilotoinnista

Pilotoinnin taustaa

- Kehittäjäryhmässä pilotoitiin uutta sopimusmallia.
- Pilottien avulla kerättiin kokemuksia, joiden pohjalta malli viimeisteltiin.
- Tavoite:
- Kehittäjäryhmään osallistuvat saavat käyttöönsä konkreettisen hankintamallin pitkäaikaisille sosiaalipalveluille, kuten
  - Lastensuojelupalveluille
  - Erilaisille asumisen palveluille

Pilotti 1

- Meri-Lapin lastensuojelulain mukaiset sijaishuollon palvelut
- Tilaajat: Kemin ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Ylitornion ja Tervolan kunnat

Hankinnan kohde

- Osa-alue 1: Ammatillinen perhekotihoito
- Osa-alue 2: Perustason laitoshoido
- Osa-alue 3: Vaativan tason laitoshoido
- Vertailuperuste: hinta 100 %

- Erot aikaisempaan toimintamalliin:
  - Jokainen kunta hankkinut palvelut itse
  - Vaikka pääosin samat palveluntuottajat, hinnoissa eroja kuntakohtaisesti
  - Ei asiakaskohtaisia sopimuksia (asiakkaan sijoittamisesta viranhaltijan päätös)

Projektin sisältö

- Valmistelu ja perustamisvaihe
  - Kartoitettiin mahdolliset nykysopimusten ongelmat, joita avoimella sopimusjärjestelyllä tavoitellaan ratkaistavan (kehittämistarpeet)
  - Palveluiden kuvaaminen
  - Kehittämistoiminnan kuvaaminen
  - Avoimen sopimusjärjestelyn tekniset kysymykset (Cloudia ja liiterakenne), erityisesti avaamisvaihe
- Tarjouspyynnön hyväksyntä luottamuselimessä ja julkaisu

Käytännön ratkaisuja perustamisvaiheessa

- Laajaa markkinakartoitusta ei toteutettu
  - Hyvin tiedossa alueen markkinatilanne ja –toimijat
  - Hankinnassa kiireellinen aikataulu
- Vertailu osa-aluekohtaisesti
  - Hintavertailussa käytettiin keskimääräistä palvelun vuorokausihintaa
  - Vuorokausihinnalle asetettiin hintakatto
  - Erityisosaaminen tiedoksi annettava
    - Mielenterveys- ja päihdekuntoutukseen liittyvä erityisosaaminen
    - Käytöshäiriöiden hallintaan ja oppimisvaikeuksiin liittyvä erityisosaaminen
    - Vauvaperheisiin liittyvä erityisosaaminen
    - Perhe- ja lähisuhdeväkivaltaan liittyvä erityisosaaminen
    - Vammaisiin, kehitysvammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin lapsiin ja nuoriin sekä erityiseen kommunikaatioon liittyvä erityisosaaminen
    - Jokin muut edellä mainitsematon
    - Ei erityisosaamista
- Mahdollisuus kehittää mainittu sopimuksessa, kehittämistoimia ei kuvattu perustamisvaiheessa yksityiskohtaisesti.
- Lomakepohjaksi valittiin Cloudian Sote DPS-lomake

Tarjouskilpailun lopputulos

- 40 tarjousta
- Monia tarjouksia samoilta toimijoilta (eri toimipisteet)
- Tarjouksissa epäselvyyksiä esim. voimassa olevan toimiluvan osalta
- Suurin osa tarjotuista toimipisteistä muualla kuin Meri-Lapissa
- Osa-alueisiin 1 ja 3 tarvetta merkittävästi vähäisempi määrä tarjouksia
- Asiakas ehdotti menettelyn keskeyttämistä
  - Sijoitettujen lasten etu vaarantuu jos sijoitukset tehdään kauas perhepiiristä, kavereista, koulusta ja harrastuksista
  - Palvelutarve ei täyttnyt useissa kunnissa
    - Lapsia jouduttaisiin sijoittamaan epätarkoituksenmukaisesti esim. laitoshoitoon perhekotihoiton sijasta

Saadut opit

- Miksi alueelta ei saatu tarjouksia?
  - Todettiin, että palveluntuottajia on haastavaa saada osallistumaan tarjouskilpailuihin
    - Alueella vähän toimijoita palvelutarpeeseen nähden
  - Markkinavuoropuhelua ja avoimen sopimusjärjestelyn markkinointia ei tehty aikataulusta johtuen
    - Ei markkinoitu riittävästi uutta menettelyä ja avattu potentiaalisille tarjoajille siihen osallistumisen tärkeyttä
- Sote DPS-lomakepohja ei toimiva
  - Ei määraaikoja kysymyksille ja tarjouksille
  - Avaamisvaiheen toteuttaminen monimutkaista
- Hankinnan toteuttaminen hankintarenkaana
  - Eroavatko kuntien koot ja tarvittavien palveluiden määrät merkittävästi?
  - Mahdolliset erot päätöksentekomenettelyissä

Pilotti 2

- Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän kehitysvammalain, vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaiset asumispalvelut

Hankinnan kohde 1/2

- Osa-alue 1 Kehitysvammalain mukaiset asumispalvelut
  - palveluluokka 1A: Tuettu asuminen 1A
  - palveluluokka 1B: Tehostettu asumispalvelu 1B
  - palveluluokka 1C: Tehostettu asumispalvelu 1C
  - palveluluokka 1D: Tehostettu palveluasuminen 1D
  - palveluluokka 1E: Yksilöllisesti suunnitellun erityistason ympärivuorokautisen tuen asuminen 1E
- Osa-alue 2 Vammaispalvelulain mukaiset asumispalvelut
  - palveluluokka 2A
  - palveluluokka 2B
- Osa-alue 3 Sosiaalihoitolain mukaiset asumispalvelut
  - palveluluokka 3A: Tuettu asuminen (ei ympärivuorokautinen) 3A
  - palveluluokka 3B: Ohjattu asumispalvelu (ei ympärivuorokautinen) 3B
  - palveluluokka 3C: Tehostettu asumispalvelu 3C

Hankinnan kohde 2/2

- Vertailuperusteet: Hinta 100 %
- Erot aikaisempaan toimintamalliin:
  - Ei asiakaskohtaisia sopimuksia (asiakkaan sijoittamisesta viranhaltijan päätös)
  - Uusi palveluluokka

Projektin sisältö

- Valmistelu ja perustamisvaihe
  - Kartoitettiin mahdolliset nykysopimusten ongelmat, joita avoimella sopimusjärjestelyllä tavoitellaan ratkaistavan (kehittämistarpeet)
  - Palveluiden kuvaaminen
  - Kehittämistoiminnan kuvaaminen
  - Avoimen sopimusjärjestelyn tekniset kysymykset (Clouidia ja liiterakenne), erityisesti avaamisvaihe
- Tarjouspyynnön hyväksyntä ja julkaisu

Käytännön ratkaisuja perustamisvaiheessa

- Laajaa markkinakartoitusta ei toteutettu
  - Hankinnassa kiireellinen aikataulu
  - Hyvin tiedossa alueen markkinatilanne ja –toimijat
  - Nykyisiltä palveluntuottajilta kysyttiin kokemuksia ja kehitysehdotuksia voimassa olevan sopimuksen osalta
- Erilliset hintalomakkeet jokaiselle osa-alueelle, kuitenkin osa-alueiden sisällä mahdollista jättää osa-tarjouksia eri palveluluokkiin
  - Vertailu palveluluokkakohtaisesti
  - Kustakin yksiköstä oma erillinen tarjouksensa
  - Hintavertailussa käytettiin keskimääräistä kuukausivuokraa (yksi henkilö/kk)
- Mahdollisuus kehittää mainittu sopimuksessa, kehittämistoimia ei kuvattu perustamisvaiheessa yksityiskohtaisesti.
- Lomakepohjaksi valittiin Clodian ”tavallinen” sote-hankinta –lomake sote DPS-lomakkeen sijaan. (ts. tehtiin toisin kuin ensimmäisessä pilotissa)
- Avaamisvaiheen ajankohta päätettiin jättää avoimeksi
  - Hinnanmuutosehdot erillään avaamisvaiheesta

Teknisen toteutuksen lopputulos

- Todettiin, että Sosiaalipalvelut ja muut erityispalvelut –hankintailmoitus-lomake sopi ”Sote DPS”-lomaketta paremmin avoimen sopimusjärjestelyn perustamisvaiheen toteuttamiseen
  - Määräajat selkeät
  - Yksivaiheinen toteutus
- Avoimen sopimusmallin uudelleen avaaminen
  - Uusi hankintailmoitus, johon EUVL-viite aikaisempaan hankintailmoitukseen
  - Uusi vertailu ja hankintapäätös
- Tarjouksen jättämisen ehdoissa hintalomakkeen osalta tulkinnan vaikeuksia

Saadut opit

- Markkinavuoropuhelu kirkastaisi tilaajan tavoitteiden saavuttamisen ja kehittämistoimien mahdollisuuksia, herättelisi palveluntuottajia ja säästäisi aikaa muissa vaiheissa
  - Tarjoajat esittivät paljon kysymyksiä koskien menettelyä, selkeä tarve avata tätä jo markkinavuoropuhelun aikana
  - Mahdollisuus aloittaa toimittajien kanssa sopimuskauden aikainen kehittäminen nopeammin
- Jatkossa huomioitavaa
  - Hankintapäätökset tehtävä sekä avaamisvaiheessa että hinnanmuutosten yhteydessä, mikäli muutoksia vertailujärjestykseen
    - Avoimen sopimusjärjestelyn avaaminen kannattaa lyödä lukkoon perustamisvaiheessa ja sitoa hinnanmuutosehdot avaamisen yhteyteen

Kiitos osallistumisesta!

KEINO

KESTÄVIEN JA INNOVATIIVISTEN
JULKISTEN HANKINTOJEN
VERKOSTOMAINEN OSAAMISKESKUS

»» hankintakeino.fi